

Rákóczi szabadságharc

1. Előzmények

- a felszabadító háborúk és következményei (1683-1699)
- az ország döntő része felszabadul
- pusztítások, Habsburg uralom, de az egység hiányzik
- az Újszerzeményi Bizottság létrehozása (mindenkinek vissza kell vásárolnia a földjét *fegyverváltság*)

2. Elégedetlenség

- parasztság súlyos adóterhek
 - beszállásolás (porció)
 - fuvarozás (forspont)

3. II. Rákóczi Ferenc (1676-1735)

- szülei I. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona, nevelőapa Thököly
- jezsuita, udvarhű neveltetés
- 1700 összeesküvés Bercsényivel - francia kapcsolat

4. A szabadságharc kitörése

- Lengyelországban 1703. májusában Esze Tamás felkeresi
- vetési pátens, 1703. aug. 28.
- a katonáskodók és családjuk mentesítése a földesúri és közterhek alól
- az év folyamán katonai szabályzat
- a nemesség csatlakozása
- a felkelés kiszélesedése

5. Sikerek

- 1703 végéig Felvidék, Tiszántúl, Duna-Tisza köze, Bécs alatti portya
- reális esély a győzelemre, ha a külpolitika is segít
- nemzetközi helyzet: spanyol örökösödési háború (1701-1713), XIV. Lajos támogatja a magyar szabadságharcot
- a szabadságharc megszervezése
- törvényesítés
 - 1704 erdélyi fejedelem
 - 1705 szécsényi országgyűlés
- vezérő fejedelem külügy, hadügy - pénzügy
- szenátus (24-25 főúr, nemes, főpap)
- Gazdasági Tanács, Kancellária, Erdélyi Fejedelmi Tanács
- nemzeti abszolutizmus, rendi konföderáció
- a vetési pátens módosul, a család csak a közterhek alól szabadul fel
- a végig kitartók hajdúszabadságot kapnak

6. Bukás

- béketapogatózás, feltételek:

- Rákóczi erdélyi fejedelem
- a pozsonyi országgyűlés visszavonása
- angol-holland garancia

- a kuruc hadsereg

- 1705-ben 70 000, többsége lovas, 1708 után 30 000
- lovasság, gyalogság (talpasok), tüzérség.
- palotás ezredek (reguláris) és mezei hadak (irreguláris)
- tisztikar: nemesek, de képzetlenek
- csak könnyűlovas taktika, rossz felszerelés, ellátás.

- katonai események

- 1704 nagyszombati vereség, de Erdély megszerzése
- 1705 zsigódi vereség, Erdély elvesztése, de Dunántúl megszerzése
- 1707 Erdély elfoglalása, majd elvesztése

- gazdaság és pénzügyek (Gazdasági Tanács, Besztercebánya)

- a hadsereg ellátása egyre nehezebb
- állami birtokok és jövedelmek (1707-től a nemesek is), bányák, vámok
- Fejedelmi birtokok.
- rézpénz - ideiglenes megoldás
- francia segély - egyre kevesebb
- posztó- és fegyvergyártás akadozik

7. béke

- 1707 Ónod (az egész ország Rákóczié ekkor)

- általános adózás

- a Habsburg-ház trónfosztása

- I. József keresi a megegyezést

- amnesztia, a sérelmek részleges orvoslása

- 1708 Trencsén vereség

- a cél az előnyös béke, a hadsereg bomlásának megakadályozása, de pestis

- 1709 a Dunántúl elvesztése

- 1710 Romhány vereség

- Rákóczi I. Pétertől kér támogatást, nem kap

1711. április szatmári béke (Rákóczi távollétében kötik meg)

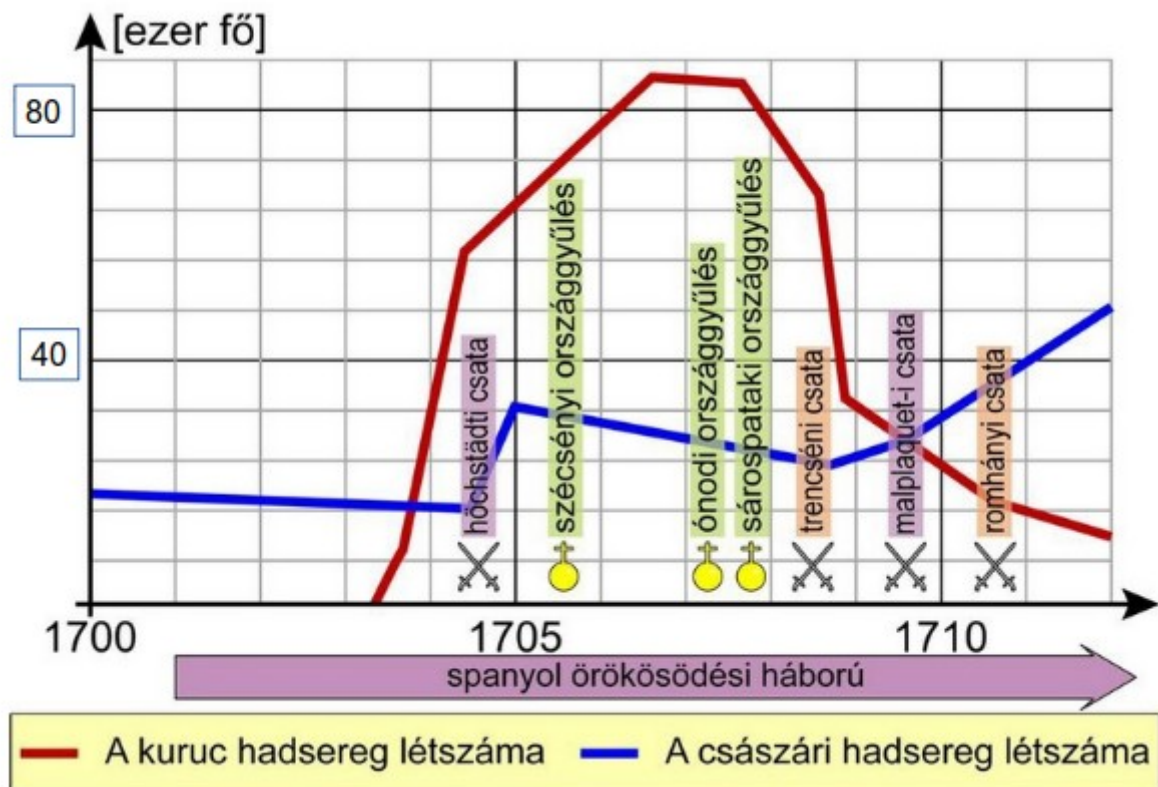
- amnesztia
- a földesúri birtokok visszaadása
- a parasztkatonák adományai megmaradnak
- a magyar rendi alkotmány helyreállítása
- a protestáns vallásszabadság biztosítása

- az Újszerzeményi Bizottság és egyéb, idegen, abszolutisztikus intézmény megszüntetése

8. Mérleg

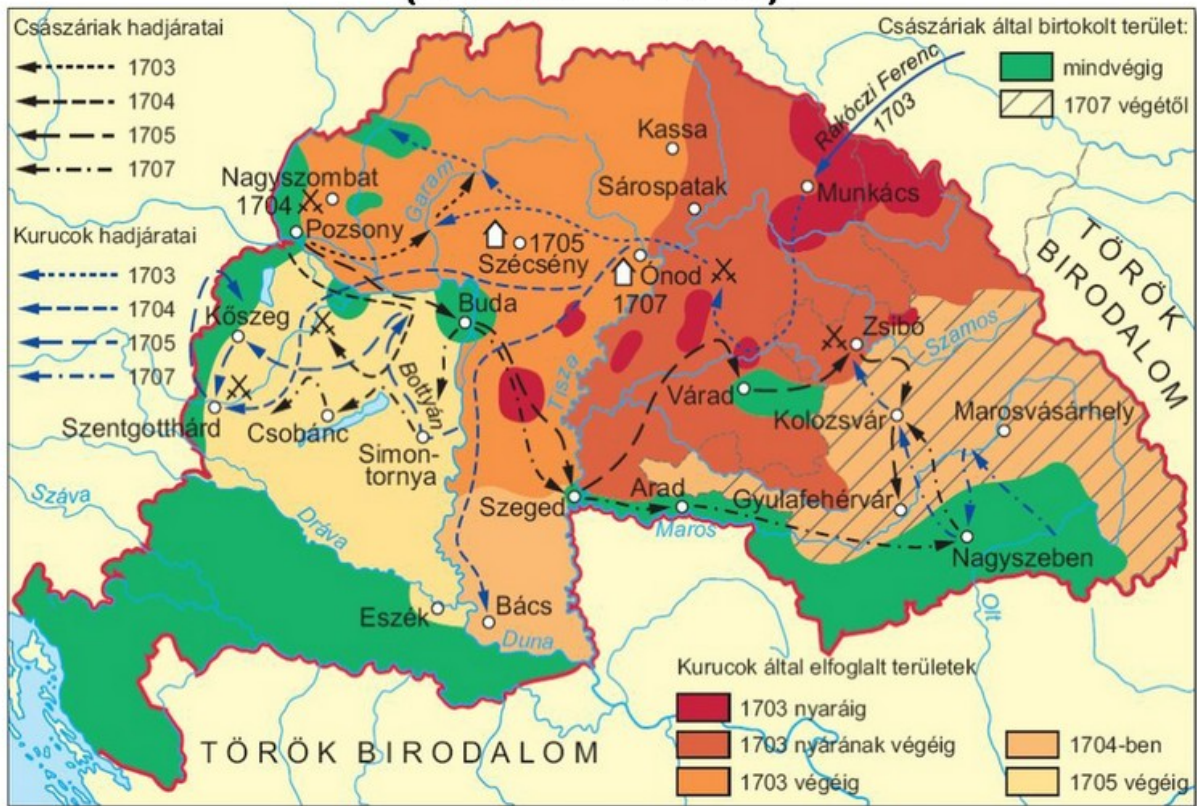
- a kurucok számára előnyös
- nem béke, hanem megbékélés
- a rendi dualizmus helyreállítása
- az uralkodói felségjognak tekintett katonai kérdések nem rendeződtek
- Rákóczi Törökországba emigrál (Mikes Kelemennel Rodostóba)

Magyar Újkor linkgyűjtemény: <https://www.ketperctori.hu/magyar-koraujkor-linkgyujtemeny>

Rákóczi szabadságharc és XIV. Lajos támogatása

A kurucok előretörésének időszaka (1703-1705)

Rákóczi szabadságharc térkép